

Tư tưởng Bồ tát với tinh thần “cởi sáo ca sa, khoác chiến bào vì độc lập dân tộc”

ISSN: 2734-9195 08:25 06/09/2025

Tinh thần yêu nước của Phật giáo Việt Nam khởi nguồn từ lý tưởng Bồ Tát, là mạch nguồn bất tận nuôi dưỡng hành động nhập thế vì lợi ích cộng đồng, vì sự trường tồn của dân tộc.

Tác giả: **Hòa thượng Thích Tâm Vượng**

Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Hội Cựu Chiến binh Việt Nam, Trụ trì chùa Cổ Lễ

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Kính bạch chư Tôn đức tăng, ni!

Kính thưa quý vị đại biểu!

Trong thời khắc trang nghiêm và đầy cảm xúc của những ngày mùa thu lịch sử, khi toàn Đảng toàn dân Việt Nam kỷ niệm 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9, chúng ta cùng hội tụ nơi đây để ôn lại những dấu son chói lọi trong tiến trình dựng nước và giữ nước của dân tộc. Những trang sử vẻ vang ấy không thể tách rời khỏi vai trò nhập thế tích cực của giới Tăng Ni Phật giáo, những người đã kế thừa và phát huy lý tưởng Bồ Tát, đem tinh thần từ bi và vô úy hòa quyện với ý chí đấu tranh giải phóng dân tộc.

1. Tư tưởng Bồ Tát với tinh thần yêu nước của Phật giáo Việt Nam

HỌ ĐÃ CỎI ÁO XẢ THÂN VÌ DÂN TỘC

Chân dung những nhà sư "Cởi áo cà sa khoác chiến bào" hết mình vì độc lập dân tộc Việt Nam (ảnh: Internet)

Tư tưởng Bồ Tát, nền tảng cốt lõi của Phật giáo Đại thừa, không chỉ dừng lại ở lý tưởng từ bi và trí tuệ, mà còn biểu hiện mạnh mẽ trong hành động nhập thế, cứu khổ, độ sinh. Trong dòng chảy lịch sử của dân tộc Việt Nam, lý tưởng ấy đã thấm sâu vào từng hành động, từng quyết sách và từng bước chân dẫn thân của những vị tu sĩ Phật giáo trong các giai đoạn trọng yếu của đất nước.

Ngay từ thời Trần, chúng ta đã chứng kiến một thời kỳ vàng son của tinh thần Bồ Tát nhập thế. Đức Phật hoàng Trần Nhân Tông một biểu tượng kết tinh giữa đạo và đời, sau khi hai lần lãnh đạo kháng chiến chống Nguyên Mông thành công, đã từ bỏ ngai vàng để xuất gia tu hành, sáng lập Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử. Dưới ánh sáng của Phật pháp, Ngài truyền bá tư tưởng “Hòa quang đồng trần”, “cư trần lạc đạo”, đặt nền móng cho một Phật giáo gắn bó mật thiết với dân tộc, với lý tưởng phụng sự chúng sinh và bảo vệ đất nước.

Tiếp nối tinh thần ấy, trong thời cận đại và hiện đại, nhiều bậc Cao Tăng Việt Nam đã phát huy vai trò xã hội của Phật giáo trong hoàn cảnh đất nước bị đô hộ. Các vị như Hòa thượng Thích Thế Long, Thích Thuận Đức... đã thể hiện rõ tư tưởng Bồ Tát nhập thế thông qua việc tham gia Mặt trận Việt Minh, cổ vũ phong trào toàn dân kháng chiến, truyền bá tư tưởng yêu nước và khai mở con đường giác ngộ gắn liền với trách nhiệm công dân.

2. Chùa Cổ Lễ - Biểu tượng hào hùng của tinh thần Bồ Tát nhập thế

Một minh chứng tiêu biểu cho lý tưởng “hành Bồ Tát đạo” trong thực tiễn cách mạng là sự kiện diễn ra tại chùa Cổ Lễ, tỉnh Nam Định, nơi ghi dấu một trong những trang sử hào hùng và cảm động nhất của Phật giáo yêu nước Việt Nam.

Ngày 27 tháng 2 năm 1947, dưới sự chủ trì của Hòa thượng Thích Thế Long, một buổi lễ phát nguyện trọng thể đã diễn ra tại chùa, quy tụ 27 vị tu sĩ trẻ tuổi. Tại đây, các vị đã long trọng tuyên thệ “Cởi áo cà sa, khoác chiến bào”, chính thức gia nhập hàng ngũ kháng chiến, đem thân mình hiến dâng cho sự nghiệp giải phóng dân tộc.

“Chúng con xin dốc lòng phát nguyện

Đem thân ra tiền tuyến cứu nhân

Diệt trừ cho hết thực dân

Trở về bái tạ trọn thân tu hành”.

“Cởi áo cà sa khoác chiến bào,

Việc quân đâu có quản gian lao.

Gậy thiền quét sạch loài xâm lược,

Theo gót Trưng Vương tổ nữ hào”.

“Cởi áo cà sa khoác chiến bào,

Tuốt gươm, bồng súng dẹp binh đao.

Ra đi quyết rửa thù cứu nước,

Vì nghĩa quên thân hiến máu đào”.

Ngay sau buổi lễ, 27 vị Tăng Ni đã phân bổ về các đơn vị chiến đấu như Sư đoàn 320, Đại đội 91 tỉnh, Đại đội 75 huyện Trực Ninh, E793... Trong số ấy, hơn 12 vị đã anh dũng hy sinh, trở thành những đóa sen bất tử giữa chiến trường. Các vị còn sống, sau khi hoàn thành nghĩa vụ thiêng liêng với Tổ quốc, đã quay về thiền môn, tiếp tục phụng sự Đạo pháp và đảm đương nhiều trọng trách trong Giáo hội.

3. Tiếp nối truyền thống “Hộ quốc - An dân” trong thời đại mới

Trong bối cảnh đất nước hiện nay, tuy không còn tiếng súng xâm lăng, nhưng tinh thần “khoác chiến bào” của các bậc tiền bối vẫn đang được tiếp nối một cách sâu sắc và linh hoạt. Hình thức nhập thế ngày nay thể hiện qua việc Tăng Ni tích cực tham gia các công tác xã hội, thiện nguyện, bảo vệ môi trường, giáo dục đạo đức cho thanh thiếu niên, xây dựng đời sống văn hóa lành mạnh và đóng góp vào công cuộc xây dựng xã hội an lạc, phát triển bền vững.

Tinh thần Bồ Tát, trong hoàn cảnh mới, không chỉ là sự hy sinh trên chiến trường, mà là sự kiên trì phụng sự trong hòa bình, phụng sự trong giáo dục, y tế, môi trường, văn hóa và đạo đức xã hội. Đó là biểu hiện sinh động của lý tưởng “Hộ quốc - An dân” trong thời đại hội nhập và phát triển.

4. Kết luận

Tinh thần yêu nước của Phật giáo Việt Nam khởi nguồn từ lý tưởng Bồ Tát, là mạch nguồn bất tận nuôi dưỡng hành động nhập thế vì lợi ích cộng đồng, vì sự trường tồn của dân tộc. Từ Phật hoàng Trần Nhân Tông đến các tu sĩ kháng chiến tại chùa Cổ Lễ, hình ảnh người tu sĩ sẵn sàng xả thân vì sự nghiệp giải phóng dân tộc đã trở thành biểu tượng thiêng liêng, khắc sâu vào tâm khảm của bao thế hệ người con Phật.

“Dường như Bồ Tát giáng dương Trần,

Cứu độ chúng sinh nguyện xả thân,

Danh tiết nhà sư lưu dấu ấn,

Phận đời của Phật tiếng chuông ngân”.

Nguyện xin nương nhờ ánh sáng từ bi và hào khí bất khuất ấy, để tinh thần yêu nước thương dân luôn tỏa rạng trong từng hành động, từng hơi thở của người con Phật Việt Nam hôm nay và mãi mãi về sau.

Nam mô Bản Sư Thích Ca Mâu Ni Phật tác đại chứng minh!

Tác giả: **Hòa thượng Thích Tâm Vượng**

Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Hội Cựu Chiến binh Việt Nam, Trụ trì chùa Cổ Lễ

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội